
НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**МОЛОКО СИРЕ КОРОВ'ЯЧЕ
ВИЗНАЧЕННЯ ГУСТИНИ, МАСОВОЇ ЧАСТКИ ЖИРУ, БІЛКА, СУХОЇ РЕ-
ЧОВИНИ ТА ЛАКТОЗИ УЛЬТРАЗВУКОВИМ МЕТОДОМ**

ДСТУ ХХХХ:РРРР

(Проект, остаточна редакція)

**Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2009**

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: ТК 140 «Молоко, м'ясо та продукти їх переробки», Технологічний інститут молока та м'яса Української академії аграрних наук (ТІММ УААН)

РОЗРОБНИКИ: **Г. Єресько**, д-р техн. наук; **С. Вербицький** (науковий керівник);
Л. Тесленко; **Л. Анісімова**

- 2 ПРИЙНЯТО І НАДАНО ЧИННОСТІ: Наказ Держспоживстандарту України від _____ № _____ з _____

- 3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати документ повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно регулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України 2009

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування.....	1
2 Нормативні посилання.....	2
3 Терміни та визначення понять	4
4 Суть методу.....	5
5 Засоби вимірювальної техніки та допоміжні пристрої.....	5
6 Готування до вимірювання	7
7 Відбирання, зберігання, консервування та готування дослідних проб...	10
8 Проведення визначання	10
9 Опрацювання результатів	11
10 Точність	11
11 Протокол вимірювань	11
12 Вимоги безпеки	12
14 Вимоги охорони довкілля	13
Додаток А Бібліографія.....	14

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

МОЛОКО СИРЕ КОРОВ'ЯЧЕ ВИЗНАЧЕННЯ ГУСТИНИ, МАСОВОЇ ЧАСТКИ ЖИРУ, БІЛКА, СУХОЇ РЕЧОВИНИ ТА ЛАКТОЗИ УЛЬТРАЗВУКОВИМ МЕТОДОМ

МОЛОКО СЫРОЕ КОРОВЬЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПЛОТНОСТИ, МАССОВОЙ ДОЛИ ЖИРА, БЕЛКА, СУХОГО ВЕЩЕСТВА И ЛАКТОЗЫ УЛЬТРАЗВУКОВЫМ МЕТОДОМ

RAW COW'S MILK DETERMINATION OF DENSITY AND FAT, PROTEIN, LACTOSE, SOLIDS CONTENT BY ULTRASONIC METHOD

Чинний від _____

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює ультразвуковий метод визначання густини та масової частки жиру, білка, сухої речовини та лактози у сирому коров'ячому молоці.

1.2 Метод вимірювання поширюється на молоко, в якому масова частка жиру становить від 1 % до 7 %, білка – від 0,15 % до 7,00 %, лактози – від 0,01 % до 5,5 %, сухої речовини – від 3 % до 40 %, густина – від 1000 кг/м³ до 1040 кг/м³.

пр. ДСТУ ХХХХ:2009

1.3 Ультразвуковий метод визначання густини та масової частки жиру, білка, сухої речовини та лактози у сирому коров'ячому молоці не є арбітражним методом. У разі незгоди сторін господарських угод щодо визначених значень густини та масової частки жиру, білка, сухої речовини та лактози у сирому коров'ячому молоці, використовують контрольні методи визначення:

– масової частки жиру – за кислотним методом (Гербера) згідно з ГОСТ 5867 або методом Розе-Готтліба згідно з ДСТУ ISO 1211 чи ГОСТ 22760;

– масової частки білка – за методом К'ельдаля згідно з ДСТУ ISO 8968-1, (визначення загального азоту) та ДСТУ ISO 8968-5 або ГОСТ 23327; ГОСТ 26889 (визначення азоту білка);

– масової частки лактози – за методом високоефективної рідинної хроматографії або методом Бертрана згідно з ГОСТ 3628;

– масової частки сухої речовини – згідно з ГОСТ 3626;

– густини – згідно з ДСТУ 6082.

1.4 Вимоги щодо безпеки і охорони довкілля викладено у розділах 12 і 13.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2212:2003 Молочна промисловість. Виробництво молока та кисломолочних продуктів. Терміни та визначення понять

ДСТУ 4221-2003 Спирт етиловий ректифікований. Технічні умови

ДСТУ 6082:2009 Молоко та молочні продукти. Методи визначення густини

ДСТУ ISO 707:2002 Молоко та молочні продукти. Настанови з відбирання проб (ISO 707:1997, IDT)

ДСТУ ISO 1211:2002 Молоко. Гравіметричний метод визначення вмісту жиру (контрольний метод) (ISO 1211:1999, IDT)

ДСТУ ISO 3696:2003 Вода для застосування в лабораторіях. Вимоги та методи перевіряння

ДСТУ ISO 8968 -1:2005 Молоко. Визначення вмісту азоту. Частина 1. Метод К'єльдаля (ISO 8968-1:2001 (E), IDF 20-1:2001 (E))

ДСТУ ISO 8968-5:2005 Молоко. Визначення вмісту азоту. Частина 5. Метод визначення білкового азоту ((ISO 8968-5:2001 (E), IDF 20-5:2001 (E))

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.1.010-76 ССБТ. Взрывобезопасность. Общие требования (ССБП. Вибухобезпечність. Загальні вимоги)

ГОСТ 17.2.3.02-78 Охрана природы. Атмосфера. Правила установления допустимых выбросов вредных веществ промышленными предприятиями (Охорона природи. Атмосфера. Правила встановлення допустимих викидів шкідливих речовин промисловими підприємствами)

ГОСТ 1770-74 Посуда мерная лабораторная стеклянная. Цилиндры, мензурки, колбы, пробирки. Общие технические условия (Посуд мірний лабораторний скляний. Циліндри, мензурки, колби, пробірки. Загальні технічні умови)

ГОСТ 3626-73 Молоко и молочные продукты. Методы определения влаги и сухого вещества (Молоко і молочні продукти. Методи визначення вологи і сухої речовини)

ГОСТ 3628-78 Продукты молочные. Методы определения сахара (Продукти молочні. Методи визначення цукру)

ГОСТ 4220-75 Калий двуххромовокислый. Технические условия (Калій двуххромокислий. Технічні умови)

ГОСТ 5867-90 Молоко и молочные продукты. Методы определения жира (Молоко та молочні продукти. Методи визначення жиру)

ГОСТ 6709-72 Вода дистиллированная. Технические условия (Вода дистильована. Технічні умови)

пр. ДСТУ ХХХХ:2009

ГОСТ 13928-84 Молоко и сливки заготавливаемые. Правила приемки, методы отбора проб и подготовки их к анализу (Молоко та вершки заготівельні. Правила приймання, методи відбирання проб та готування їх до аналізування)

ГОСТ 14919-83 Электроплиты, электроплитки и жарочные электрошкафы бытовые. Общие технические условия (Електроплити, електроплитки та жарочні електрошафи побутові. Загальні технічні умови)

ГОСТ 22760-77 Молочные продукты. Гравиметрический метод определения жира (Молочні продукти. Гравіметричний метод визначення жиру)

ГОСТ 23327-78 Молоко. Методы определения общего белка (Молоко. Методи визначення загального білка)

ГОСТ 24104-88 Весы лабораторные общего назначения и образцовые. Общие технические требования (Ваги лабораторні загального призначення та зразкові. Загальні технічні вимоги)

ГОСТ 25336-82 Посуда и оборудование лабораторные стеклянные. Типы, основные параметры и размеры (Посуд і обладнання лабораторні скляні. Типи, основні параметри і розміри)

ГОСТ 26889-86 Продукты пищевые и вкусовые. Общие указания по определению содержания азота методом Кьельдаля (Продукти харчові і смакові. Загальні вказівки до визначення вмісту азоту методом К'ельдаля)

ГОСТ 28498-90 Термометры жидкостные стеклянные. Общие технические требования. Методы испытаний (Термометри рідинні скляні. Загальні технічні вимоги. Методи випробовувань)

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

В цьому стандарті використані терміни, встановлені в ДСТУ 2212.

Нижче подано терміни, вжиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять:

3.1 ультразвукові аналізатори молока

Засоби вимірювальної техніки для визначення в молоці густини, масової частки жиру, білка, лактози, сухої речовини ультразвуковим методом

3.2 контрольна проба молока

Проба молока із заздалегідь визначеними параметрами, встановленими за допомогою ультразвукового аналізатора, повіреного з використанням контрольних методів, зазначених в 1.3.

3.3 градування ультразвукового аналізатора

Експериментальне визначення градувальної характеристики ультразвукового аналізатора, що базується на зіставленні значень результатів вимірювання показників якості молока, отриманих за результатами вимірювань, встановлених контрольними методами, з результатів вимірювання відповідних показників якості молока, отриманих за допомогою ультразвукового аналізатора.

4 СУТЬ МЕТОДУ

Визначення густини та масової частки жиру, білка, лактози та сухої речовини в сирому молоці ультразвуковим методом базується на вимірюванні параметрів ультразвукових коливань під час проходження їх через пробу молока за двох заданих значень температури і подальшого оброблення цих параметрів за заданим алгоритмом.

За рівняннями залежності параметрів ультразвукових коливань від масової частки жиру, білка, сухої речовини, лактози а також густини визначають показники якості дослідних проб.

5 ЗАСОБИ ВИМІРЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА ДОПОМІЖНІ ПРИБОРИ

5.1 Засоби вимірювальної техніки

5.1.1 Ультразвуковий аналізатор, з діапазоном вимірювання:

- масової частки жиру від 1 % до 7 %;

пр. ДСТУ ХХХХ:2009

- білка - від 0,15 % до 7,00 %;
- лактози - від 0,01 % до 5,5 %;
- сухої речовини - від 6 % до 12 %;
- густини – від 1000 кг/м³ до 1040 кг/м³

5.1.2 Ваги лабораторні, 2 класу точності, границя абсолютної похибки $\pm 0,75$ мг згідно з ГОСТ 24104

5.1.3 Термометр рідинний скляний (не ртутний), з діапазоном вимірювання від 0 °С до 100 °С і ціною поділки 1 °С згідно з ГОСТ 28498

5.1.4 Термометр електронний, з ціною поділки не більше ніж 0,1 °С згідно з чинним нормативним документом

Примітка. Ультразвукові аналізатори та термометри повинні бути повірені чи відкалібровані (або мати свідоцтво про метрологічну атестацію)

5.2 Допоміжні пристрої

5.2.1 Склянки Н-2-250 ТХС, згідно з ГОСТ 25336

5.2.2 Баня водяна, з вмонтованим контрольним термометром з діапазоном вимірювання від 0 °С до 100 °С та ціною поділки 0,1 °С згідно з чинним нормативним документом.

5.2.3 Плитка електрична, згідно з ГОСТ 14919

5.3 Мірний посуд

5.3.1 Колби мірні виконання 2, місткістю 100, 500, 1000 і 2000 см³ 2-го класу точності, згідно з ГОСТ 1770

5.4 Реактиви та матеріали

Усі реактиви повинні бути чисті для аналізу (ч.д.а.), в тому числі такі:

5.4.1 Спирт етиловий (C_2H_5OH), згідно з ДСТУ 4221

5.4.2 Вода дистильована (H_2O), згідно з ГОСТ 6709 та ДСТУ ISO 3696

5.4.3 Біхромат калію ($K_2Cr_2O_7$), згідно з ГОСТ 4220

5.4.4 Бронопол ($C_3H_6BrNO_4$), згідно з чинним нормативним документом

5.4.5 Мийні засоби, згідно з експлуатаційною документацією на ультразвукові аналізатори молока.

5.5 Дозволено використовувати засоби вимірювальної техніки та допоміжне обладнання з метрологічними та технічними характеристиками, не нижчими, ніж зазначені, а також матеріали та реактиви не гіршої якості.

6 ГОТУВАННЯ ДО ВИМІРЮВАННЯ

6.1 Готування розчину мийного засобу

Розчин мийного засобу (5.4.5) готують згідно з експлуатаційною документацією на ультразвукові аналізатори молока.

6.2 Готування консервантів молока

6.2.1 Готування консерванту А

Наважку 0,5 г біхромату калію (5.4.3) переносять в мірну колбу місткістю 1000 см³ (5.3.1) та доводять дистильованою водою (5.4.2) до позначки.

6.2.2 Готування консерванту Б

Наважку 0,60 г бронополу (5.4.4) переносять в мірну колбу місткістю 1000 см³ (5.3.1) та доводять дистильованою водою (5.4.2) до позначки.

6.3 Готування ультразвукового аналізатора до визначання

6.3.1 Проведення визначання проводять за таких умов:

- температура повітря - від 10 °С до 30 °С;
- атмосферний тиск - від 84 кПа до 107 кПа;
- вологість - від 30 % до 80 %;
- напруга електроживлення згідно з експлуатаційною документацією на ультразвуковий аналізатор молока;
- прилад повинен бути заземлений.

6.3.2 На початку роботи підключають ультразвуковий аналізатор до ЕОМ, та ініціюють запуск прикладної програми, якщо це передбачено експлуатаційною документацією на аналізатор.

6.3.3 Проводять попереднє промивання ультразвукового аналізатора водою кімнатної температури (20 ± 5) °С для видалення залишків молока. Попереднє

пр. ДСТУ ХХХХ:2009

промивання проводять, принаймні, двічі. Потім проводять промивання гарячою водою за температури $(60 \pm 5) ^\circ\text{C}$. Промивання проводять, принаймні, двічі. Після промивання обробляють розчином мийного засобу (6.1) для видалення білково-жирової плівки. Оброблення мийним засобом виконують, принаймні, 10 разів.

6.3.4 Контролюють якість промивання приладу та встановлюють нульовий рівень показників ультразвукового аналізатора на індикаторній панелі.

6.3.5 Контрольні проби молока нагрівають та аналізують їх в ручному режимі.

У разі незначних відхилень прилад градуують шляхом швидкого калібрування.

У разі значних відхилень прилад промивають та проводять його градуювання.

За відсутності відхилень розпочинають визначання масових часток компонентів молока в досліджуваних пробах.

6.4 Градуювання ультразвукового аналізатора

6.4.1 Густина, масову частку жиру, білка, лактози та сухої речовини визначають на попередньо градуйованому приладі.

6.4.2 Перед градуюванням аналізатора попередньо визначають діапазон значень густини та концентрації кожного досліджуваного компонента сирого молока, які повинні відповідати вимогам 1.2 .

6.4.3 Для градуювання ультразвукового аналізатора використовують контрольні проби з сирого молока (3.2), в яких масові частки компонентів молока та густина визначені за контрольними методами, зазначеними в 1.3.

6.4.4 Кожну досліджувану складову у контрольних пробах вимірюють інструментально на ультразвуковому аналізаторі не менше ніж у 3-х послідовних пробах.

6.4.5 Одержані результати визначання кожної зі складових молока та густини за інструментальними та контрольними методами вводять в меню програмного забезпечення, вибирають опцію «калібрування» та виконують операції згідно з інструкцією з експлуатації ультразвукового аналізатора.

6.4.6 Після проведення градування визначають, за потреби, математичне очікування систематичної похибки вимірювання ($\Delta \theta$) та середнє квадратичне відхилення випадкової похибки вимірювання (δ).

6.4.6.1 Математичне очікування систематичної похибки вимірювання ($\Delta \theta$) визначають за формулою:

$$\Delta \theta = \frac{\sum_{i=1}^n \Delta i}{n}, \quad (1)$$

де i – номер вимірювання за показами ультразвукового аналізатора;

Δi – різниця між показами ультразвукового аналізатора для вимірюваних дослідної та контрольної проб;

n – кількість вимірювань.

6.4.6.2 Середнє квадратичне відхилення (δ) систематичної похибки визначають за формулою:

$$\delta = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (\Delta i - \Delta \theta)^2}{n - 1}}, \quad (2)$$

де $\Delta \theta$ – математичне очікування систематичної похибки вимірювання;

i – номер вимірювання за показами ультразвукового аналізатора;

Δi – різниця між показами ультразвукового аналізатора для вимірюваних дослідної та контрольної проб;

n – кількість вимірювань

6.5 Довірчий інтервал результатів вимірювань, за потреби, може бути розрахований згідно з методиками виконання вимірювань, атестованими Державною метрологічною службою України згідно з чинними нормативними документами.

7 ВІДБИРАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, КОНСЕРВУВАННЯ ТА ГОТУВАННЯ ДОСЛІДНИХ ПРОБ

7.1 Дослідна проба молока повинна бути достовірною та не пошкодженою під час транспортування та зберігання.

7.2 Відбирання проб молока здійснюють відповідно до вимог ГОСТ 13928 та/або ДСТУ ISO 707.

7.3 Дослідні проби молока можуть бути охолодженими або законсервованими за допомогою консервантів (6.2.1, 6.2.2).

7.4 Дослідні проби молока до аналізування можна зберігати не більше ніж 48 год. охолодженими до температури: не більше ніж 5 °С без консервування і не більше ніж 10 °С з консервуванням.

Не дозволено заморожувати дослідні проби молока.

7.5 У разі консервування дослідних проб молока, беруть 0,03 см³ консерванту на 10 см³ проби.

7.6 За наявності шару вершків дослідну пробу молока у склянці (5.2.1) нагрівають на водяній бані (5.2.2) або електричній плитці (5.2.3) до температури (45 ± 5) °С і ретельно перемішують переливанням з одної склянки до іншої по стінках не менше 3 разів, не допускаючи утворення повітряних бульбашок на поверхні проби.

Потім дослідну пробу охолоджують до температури (22 ± 4) °С.

8 ПРОВЕДЕННЯ ВИЗНАЧАННЯ

8.1 Після завершення готування аналізатора до роботи (6.3.1 – 6.3.5) до пам'яті ЕОМ (якщо аналізатор підключений до неї) заносять інформацію, необхідну для ідентифікування проб.

8.2 Першу дослідну пробу молока, підготовлену відповідно до вимог розділу 7, аналізують тричі.

При цьому результат вимірювання першого з трьох аналізувань не враховують.

8.3 Після закінчення роботи з усією партією дослідних проб обов'язково перевіряють достовірність показів ультразвукового аналізатора за контрольними пробами.

У разі необхідності ультразвуковий аналізатор повторно калібрують і повторно визначають показники дослідних проб.

Після закінчення роботи ультразвуковий аналізатор промивають згідно з 6.3.3.

8.4 Звільняють та промивають місткість з відпрацьованими рештками проб молока.

9 ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

9.1 Результати вимірювання густини, масової частки жиру, білка, сухої речовини та лактози, які відображаються на індикаторній панелі аналізатора, записують до протоколу.

9.2 Якщо ультразвуковий аналізатор підключений до ЕОМ, результати вимірювань опрацьовують за допомогою прикладного програмного забезпечення.

10 ТОЧНІСТЬ

10.1 За результат вимірювання приймають середньоарифметичне значення двох послідовних вимірювань, розбіжність між якими повинна бути не більшою ніж 0,05 %.

Якщо розбіжність більша, вимірювання повторюють з використанням іншої проби.

10.2 Результат вимірювання – це значення густини у кг/м^3 та масової частки відповідної складової молока (жиру, білка, лактози або сухої речовини) у відсотках.

10.3 Похибка вимірювання густини, масової частки жиру, білка, лактози або сухої речовини в молоці визначається похибкою відповідного параметру згідно зі свідоцтвом про метрологічну атестацію ультразвукового аналізатора (5.1.1)

11 ПРОТОКОЛ ВИМІРЮВАНЬ

Протокол вимірювань повинен містити всю інформацію, включаючи дату відбирання проб, використаний метод відбору, вид проби, спосіб консервування, дату і час проведення випробувань, усі подробиці проведення визначення, що не зазначені в цьому стандарті, але які могли б вплинути на результати визначення.

В протоколі також зазначають назви та заводські номери використаних засобів вимірювальної техніки та допоміжних пристроїв.

12 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ

12.1 Персонал, який проводить випробовування, повинен мати необхідні навички роботи з лабораторним посудом, досвід роботи на вимірювальних приладах та знати і дотримуватися, затверджених в установленому порядку, правил безпеки під час виконання лабораторних робіт.

12.2 Пожежна безпека повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.004.

12.3 Електробезпека згідно з ДНАОП 0.00-1.21 [1], ГОСТ 12.2.007.0.

12.4 Повітря робочої зони і виробничих приміщень згідно ГОСТ 12.1.005, ГОСТ 17.2.3.02 та ДСН 3.3.6.042 [2];

12.5 Вибухобезпека згідно з ГОСТ 12.1.010;

12.6 Освітлення згідно з ДСН 3.3.6.042 [2];

12.7 Виробничий шум, вібрація, ультразвук згідно з ДСН 3.3.6.037 [3], ДСН 3.3.6.039 [4].

13 ВИМОГИ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

13.1 Охорону атмосферного повітря населених місць здійснюють згідно ДСП 201 [5].

13.2 Стічні води повинні підлягати очищенню і відповідати санітарним правилам і нормам охорони поверхневих вод від забруднення згідно СанПиН 4630 [6].

13.3 Охорону ґрунту від забруднення промисловими відходами здійснюють відповідно до вимог і правил утримання територій населених місць згідно СанПиН 42-128-4690 [7].

ДОДАТОК А
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ДНАОП 0.00-1.21-98 Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. Наказ Держнаглядохоронипраці від 9.01.98, № 4, зареєстровано Мін'юстом 10.02.98, № 93/2533

2 ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. Постанова Головного державного санітарного лікаря від 1.12.99, № 42

3 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму ультразвуку та інфразвуку. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 1.12.99, № 37

4 ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми загальної та локальної вібрації. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 1.12.99, № 39

5 ДСП 201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами), затверджені МОЗ України 09,07.97 р., № 201

6 СанПиН 4630-88 Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнения (Санітарні правила і норми охорони поверхневих вод від забруднення), затверджені Міністерством охорони здоров'я СРСР 04.07.1988, № 4630

7 СанПиН 42-128-4690-88 Санитарные правила содержания территорий населенных мест Постанова Головного державного санітарного лікаря СРСР 5.08.88, № 4690-88 (Санітарні правила утримання територій населених місць)

Код УКНД 67.100.10

Ключові слова: білок, густина, жир, лактоза, молоко, суха речовина, ультра-звуковий метод

Зав. лабораторії стандартизації
та метрології, науковий керівник

С.Б.Вербицький

Відповідальний виконавець

Л.П.Тесленко

Виконавець

Л.В.Анісімова